

In Harmonie met Muziek want muziek is overal

T Ina Klompmakers

F Fred Reiffers

Componist Ludwig von Beethoven was nog jong toen hij de eerste moeilijkheden kreeg met zijn gehoor. Rond zijn 26e begon hij zoemtonen te horen. Dat is voor iedereen hinderlijk, maar het is extra hinderlijk als je musicus bent. Hij was begin 30 toen hij de mensen om zich heen haast niet meer kon verstaan en zijn gehoor holde steeds verder achteruit. Automatisch begon hij harder op de piano te spelen, te rammen op de toetsen. Dit tot grote ergernis van zijn bureu. Dit leverde conflicten op en zodoende verhuisde Beethoven regelmatig.

De toeter van Beethoven

Hij gebruikte een zogenaamde hoortrompet om beter te kunnen horen. Dat is een soort grote trechter of toeter die je aan je oor zet om het geluid beter in het oor te leiden. Hij bouwde kappen voor zijn piano, die een soortgelijke werking hebben als de hoortrompet. Maar het onvermijdelijke gebeurde; Beethoven werd volledig doof.

Het verhaal gaat dat Beethoven, ondanks zijn doofheid, een concert dirigeerde. Toen het was afgelopen was het publiek razend enthousiast en gaf hem een staande ovatie. Iemand zorgde dat Beethoven zich omdraaide naar het publiek, zodat hij het applaus kon zien. De man schoot vol bij zo'n enthousiast publiek waardoor men nog harder en uitzinniger begon te klappen. Een ontroerend verhaal, maar ook intens triest. Een dove componist/dirigent; doof en muziek gaan moeilijk samen....toch?

Beethoven met een CI?

Hoe zou het zijn gegaan als hij in onze tijd was geboren?

In elk geval zijn de hulpmiddelen voor doven en slechthorenden nu veel beter dan de hoortrompet van Beethoven. Misschien zou Beethoven in aanmerking komen voor een Cochlear Implantaat (ook wel CI). Dat is een apparaatje dat wordt geïmplanteerd in het binnenoer wanneer het slakkenhuis niet goed (meer) werkt. Het apparaat zorgt ervoor dat geluidssignalen aan de hersenen worden doorgegeven. Dat is natuurlijk fantastisch, maar een CI heeft ook de nodige beperkingen. Eenentwintig elektroden moeten de werking van vijftienduizend trilhaartjes vervangen, dat lukt natuurlijk nooit optimaal. Daardoor heb je met een CI een veel kleiner hoorbereik en dat heeft invloed op het geluid, vooral op muziek. Mensen met een CI schrikken vaak als ze (voor het eerst) muziek horen. Het klinkt in

de verste verte niet zoals het vroeger deed. Heel misschien, had Beethoven zich wel aangemeld voor een cursus 'Anders leren luisteren naar muziek'.

Anders luisteren naar muziek

De cursus 'Anders leren luisteren naar muziek' is erop gericht om mensen met een CI te helpen om te luisteren naar muziek. Die hulp is nodig omdat een CI en muziek niet vanzelfsprekend een goede match is. En daar komen Gera Nijhof en Marieke Bouma van 'In Harmonie met Muziek' om de hoek kijken.

Deze twee doorgewinterde logopedisten hebben vanuit hun expertise van werken met doven en slechthorenden het bedrijf 'In Harmonie met Muziek' opgezet. Naast hun werk bij het audiologisch centrum van het UMCG helpen ze via hun bedrijf mensen met een CI bij het luisteren naar muziek. Waarom is dat nodig? Gera en Marieke houden een vurig pleidooi. 'We zien tegen welke beperkingen mensen met een CI aanlopen'. 'Weet je', zegt Gera, 'met een CI is het geluid kaal, ritme is onduidelijk, spraak klinkt alsof mensen door een blikje praten. Muziek is nog moeilijker, dat is een brij aan geluid. Een CI is voornamelijk op spraak gericht.'

Verbeteren kwaliteit van leven

Een paar jaar geleden heeft het UMCG in samenwerking met Kentalis een onderzoek uitgevoerd om inzicht te krijgen in welke invloed muzikale training of muziektherapie heeft op mensen met een CI. De groepen die meewerkten aan het onderzoek gaven duidelijk aan dat de training/therapie een verbetering van de kwaliteit van leven betekende. Een signaal dat je niet kunt negeren. Na het onderzoek rees de vraag wat je nog meer kunt met een CI en dus volgden er meer onderzoeken. Mensen met een CI gaven iedere keer aan dat muziek onaangenaam klinkt, en dat ze muziek juist zo missen. Gera en Marieke besloten om hier ondersteuning voor te bieden omdat de nazorg op dat

gebied te weinig biedt. Een ziekenhuis is gericht op kortdurende behandeling om mensen beter te maken. Als dat (technisch) is gebeurd, start de revalidatie gericht op spraakverstaan en dan stopt de zorg. Met toestemming van de Raad van Bestuur van het UMCG (ze juichten het zelfs toe) begonnen Gera en Marieke aan dit avontuur. Want een avontuur is het! Niet alleen voor de deelnemers, ze doen zelf ook steeds nieuwe ontdekkingen. Ze zijn de eerste in Nederland met dit aanbod en dus ontwikkelen de onderdelen zich. Er lag geen pasklaar leerboekje klaar.

Laagdrempelig

'In Harmonie met Muziek' biedt op verschillende manieren invulling aan muziek binnen de muziekprogramma's om op een laagdrempelige manier muziek te beleven en beoefenen. Het is niet alleen muziek of muzikaal zijn. Het gaat niet om mooi zingen of musiceren, maar om iets samen te doen. Het brein wordt hiermee aangesproken waardoor het hoor-spectrum verbreedt. Deelnemers vertelden nadien dat ze meer durfden. Zoals: 'Ik merk dat ik mijn stem weer onder controle heb. Daardoor durf ik eerder te spreken in een vergadering, terwijl ik vroeger heel terughoudend was'. Of 'Ik zit weer lekker in m'n vel, omdat ik iets doe waarvan ik dacht dat ik het nooit meer zou kunnen'.

Geweldige feedback

Gera: 'Het mooiste dat we hoorden van een deelnemer? Er was een meneer die accordeon speelde op hoog niveau, hij trad regelmatig op. Maar hij werd doof en kreeg een CI. Hij leerde 'spraakverstaan' en haalde vervolgens zijn accordeon uit de kast. De beste man schrok zó van het geluid van de muziek, dat hij zijn instrument letterlijk de deur uit deed. Hij wilde het instrument niet meer in de buurt en had er veel verdriet van. Toen is hij bij ons gekomen en begonnen met zingen, want hij wilde toch eens zien wat dat deed. Na verloop van tijd vertelde hij dat hij zijn accordeon weer terug had en vertelde dat hij er weer lol in had. Dat is voor ons het allermooiste. Misschien wel de top van wat je kunt bereiken'.

Marieke: 'Als meneer les had genomen bij een willekeurige docent, die niet de kennis heeft van een CI en niet weet wat het plafond is, wat de beperkingen zijn bij het luisteren naar muziek of zelf musiceren....waarschijnlijk was het dan niet gelukt. Want juist die begeleiding is heel belangrijk. Mensen die graag zangles willen of bij een koor, en een zangdocent of dirigent heeft niet de knowhow om dat te begeleiden, dan staat men binnen de kortste keren weer langs de

*In Harmonie
met Muziek:*
[www.inharmonie
metmuziek.nl](http://www.inharmonie
metmuziek.nl)

studio musica son:
[www.casstraatman.
com](http://www.casstraatman.
com)

*tekst: www.vande-
braamberg.nl*

zijn. Want men komt niet mee. Mensen blokkeren en muziek wordt een teleurstelling. Wij weten wat de mogelijkheden zijn. Dat is een van de gouden aspecten van onze aanpak, de juiste aandacht voor deze groep'.

Zowel Gera als Marieke zingen allebei veel. Gera: 'We weten dus ook wat zingen met je doet. Maar we hadden zelf ook nog een hoop te leren hoor. We zijn een CI-koor begonnen om te zien wat we kunnen bereiken. Dat wisten de deelnemers ook, we zeiden: jullie leren van ons maar wij leren ook van jullie! We begonnen, heel ambitieus, met een tweestemmig lied. Hiervan hadden we (per stem sopraan/alt) opnamen gemaakt en de deelnemers kregen de opdracht om met die opname te oefenen'.

Toen Gera en Marieke het tweestemmige lied samen zongen vonden de deelnemers het prachtig, maar ze bleken het verschil tussen de twee stemmen niet te kunnen horen. Daarvoor zijn de verschillen in toon te klein. Ze gingen verder terug naar de 'basis'. Een oefening met de piano, je hoort een toon en probeer eens of je die toon kunt 'overnemen' (dus dezelfde toonhoogte zingen).

Marieke: 'Het luisteren is één ding, maar het ook nog eens reproduceren is erg lastig. We merken dat wanneer wij de toon zongen, het makkelijker was om de toon over te nemen dan via de piano. Al dat soort dingen zochten we uit.'

Vader Jacob

Gera: 'Om toch de ervaring te hebben van het tweestemmig zingen, hebben we canons ingezet. Heel simpel, we zijn begonnen met wat iedereen kent: Vader Jacob.' Ze schiet in de lach. 'We zijn inmiddels canon-experts. Het lukte om mensen nieuwe canons aan te leren, waarbij de visuele ondersteuning heel belangrijk bleek te zijn. Zoals het notenschrift. Ook al kun je geen noten lezen, je ziet wel of de bolletjes naar boven of beneden gaan. Dat helpt. En tijdens het zingen geven we met de hand aan of de melodie naar boven of beneden gaat. Het is zo mooi om te zien dat mensen daardoor ook losser worden. In het begin is er een drempel die je over moet als je weet dat je niet kunt zingen. Het is niet zo dat mensen mooier gaan zingen door onze workshops en daar gaat het ook niet om. Dat wil ik echt benadrukken. Het gaat om het verbeteren van de kwaliteit van leven!'

Het mooiste Concert ooit

De eerste groep cursisten werd naar mate de training vorderde steeds enthousiaster en wilde afsluiten met een concertje. Er werd gesproken over 'wat doen we aan, wie nodigen we uit, zullen we bubbels schenken na afloop?' Het enthousiasme spatte er vanaf. Gera heeft met haar partner Cas Straatman een studio aan huis: Studio Musica Son en deze studio werd omgetoverd tot een klein concertzaaltje. En die zat bomvol. Marieke: 'Wat hier extra mooi aan is, is dat mensen thuis natuurlijk vertellen wat ze doen en hoe ze ervan genieten, maar dat ze het ook daadwerkelijk konden laten zien aan hun omgeving. En wij konden dingen toelichten'.

Een vriendin van één van de deelnemers, die in het begin heel timide was, zei na afloop 'Dit is het mooiste concert waar ik ooit ben geweest!'. Je ziet wat het een dierbare oplevert.

Gera laat mij een filmpje zien van het concert. 'We wish you a merry Christmas' galmt het door de ruimte. En nee, het is niet zuiver, maar toch... er gebeurt iets magisch en tranen springen in m'n ogen. 'Ja', zegt Gera, 'dat doet het met je hè?' Wat ook wat met me doet is de ambitie van

Gera en Marieke; ze hopen dat ze hun aanpak over een aantal jaren landelijk kunnen uitrollen. Wat een prachtige missie. Ik hoop van harte dat het ze lukt. Onderweg naar huis denk ik aan het bijzondere werk van Gera en Marieke en uit mijn boxen schalt de 5e symfonie van Beethoven.

B

**GEZOCHT:
KEUKENMONTEURS
INTERIEURBOUWERS**
Kijk voor vacatures
op onze website!

van **DIJK** KEUKENS
INTERIEURBOUW
MONTAGE

TEL. 050-3014975 | GRONINGEN
WWW.VANDIJKKEUKENS-INTERIEURS.NL

Van Dijk keukens & interieurbouw is 25 jaar geleden gestart als keukenmontage bedrijf, inmiddels is het bedrijf uitgegroeid tot een familiebedrijf met een brede expertise en kunnen we meer bieden dan alleen montage. We leveren ook keukens én maatwerk meubels en interieurs. Informeer naar de mogelijkheden.